

Bijlage bij Kamerbrief inzake definitief BIT advies over het project Informatievoorziening van Morgen: Reactie van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting op het BIT-advies over het project Informatievoorziening van Morgen

1 Inleiding

Bureau ICT-toetsing (BIT) heeft een onderzoek uitgevoerd naar het project Informatievoorziening van Morgen (IV van Morgen) van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting (IGJ i.o.). Deze reactie van de inspectie gaat in op de bevindingen van het BIT en licht toe hoe de inspectie invulling geeft aan de aanbevelingen. De reactie wordt voorafgegaan door een korte uiteenzetting van noodzaak en belang van een goede informatievoorziening voor de inspectie.

2 Noodzaak en belang van een goede informatievoorziening

Eind 2012 zijn twee belangrijke rapporten uitgebracht over het functioneren van de Inspectie voor de Gezondheidszorg¹, te weten de adviesrapporten van mevrouw Sorgdrager² en de heer Van der Steenhoven³. Deze rapporten vormen de grondslagen voor een groot aantal veranderingen die in gang zijn gezet en die in de periode 2013 – 2015 zijn gevolgd door de ingestelde Visitatiecommissie onder leiding van mevrouw Sorgdrager. Een van deze veranderingen betrof de noodzakelijke verbetering van de informatievoorziening. Via de verslagen van de Visitatiecommissie en voortgangsrapportages is de Tweede Kamer op de hoogte gehouden.

Een goede informatiepositie is voor de inspectie cruciaal. De IGJ i.o. wil transparant, uniform en voorspelbaar werken, informatie over toezicht openbaar maken en inzicht hebben in actuele risico's en trends. Vernieuwing van de informatievoorziening is nodig om aan deze eisen en wensen te kunnen voldoen. Een nieuw informatiesysteem dat de uitvoering van het toezicht maximaal ondersteunt, uniformiteit borgt en voorziet in integrale sturings-, analyse en verantwoordingsinformatie.

3 De inhoud van het BIT-advies

Het BIT kan zich vinden in de gekozen aanpak van de inspectie om met het nieuwe informatiesysteem primair de bestaande systemen te vervangen en daarna stapsgewijs het systeem verder door te ontwikkelen. Ook constateert het BIT betrokkenheid en enthousiasme in de organisatie om het project tot een succes te maken. Het BIT heeft evenwel zorgen over de goede afloop van het project op grond van enkele bevindingen en verbindt aan deze bevindingen een drietal aanbevelingen.

De inspectie kan zich goed vinden in de aanbevelingen. Deze zijn herkenbaar en uitvoerbaar. De inspectie is het BIT dan ook erkentelijk dat kritisch is gekeken naar het project IV van Morgen en dat het BIT aanbevelingen heeft gedaan om door maatregelen de risico's te verlagen met het oog op het welslagen van het project.

De periode tussen het door het BIT uitgevoerde onderzoek en het uitgebrachte advies betrof circa 6 maanden. In deze tussenliggende periode heeft een aantal keren contact plaatsgevonden tussen het BIT en de inspectie, waardoor de inspectie al een aantal aanbevelingen in uitvoering heeft kunnen nemen. Dit verklaart dat op een aantal onderdelen de inspectie al maatregelen heeft getroffen, zoals hierna zal blijken.

4 Werk de 'as is' aanpak beter uit

Het BIT onderschrijft de aanpak die de inspectie heeft gekozen om voor de eerste oplevering zoveel als mogelijk uit te gaan van de functionaliteit van de huidige informatiesystemen en nadat

¹ Thans Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting.

² W. Sorgdrager, "Van incident naar effectief toezicht. Onderzoek naar de afhandeling van dossiers over meldingen door de Inspectie voor de Gezondheidszorg", 19 november 2012.

³ K. van der Steenhoven, "Doorpakken! Organisatieonderzoek naar de Inspectie voor de Gezondheidszorg", 19 november 2012.

de basis is geïmplementeerd verder te werken aan de doorontwikkeling van het informatiesysteem. Het BIT geeft aan dat deze aanpak (aangeduid met 'as is') nog niet goed is uitgewerkt dan wel niet consequent wordt gevolgd en beveelt daarom aan deze beter uit te werken.

De IGJ i.o. onderschrijft met het BIT het belang om de oplevering van het informatiesysteem in beheersbare stappen op te delen om op die manier beter te waarborgen dat het systeem tijdig en goed geïmplementeerd wordt. In lijn met de eerste aanbeveling van het BIT heeft de inspectie in dit verband inmiddels een analyse uitgevoerd op de functionaliteiten van de bestaande systemen van de inspectie. Op grond van deze analyse is bepaald welke (minimale) functionaliteiten onderdeel moeten uitmaken van de eerste oplevering (aangeduid met 'release 1') van het informatiesysteem om deze succesvol te kunnen implementeren. Het belang van de gebruikers staat hierbij centraal. Daarnaast heeft de inspectie kritisch gekeken naar aanvullende eisen en wensen. Eisen die belangrijk zijn en waar de inspectie niet omheen kan, worden meegenomen. Voorbeelden zijn de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG) en actieve openbaarmaking als gevolg van wijziging van de Gezondheidswet. Beide wettelijke bepalingen moeten in 2018 worden geëffectueerd.

Aanvullende wensen voor het systeem worden op een later moment, dus na de eerste oplevering, zo mogelijk gerealiseerd. Op deze wijze is de omvang van de eerste oplevering van het informatiesysteem nu scherper afgebakend.

Het BIT adviseert tevens om een objectieve schatting van de omvang van de te bouwen minimale functionaliteit te maken en op basis van de eerder opgedane ervaringen de doorlooptijd en kosten te taxeren. Ook adviseert het BIT om de planning aan te scherpen, met mijlpalen en een kritiek pad tot en met de eerste oplevering.

In lijn met dit advies heeft de inspectie in gesprek met de leverancier de afspraken over de planning en de kosten verder aangescherpt en verwerkt in een gezamenlijke planning die zowel voor de inspectie als voor de leverancier leidend is. De inspectie en de leverancier zijn in dit verband overeengekomen dat ingebruikname voor 31 december 2018 haalbaar en leidend is. Ten behoeve van een beheerste invoering van een dermate cruciaal informatiesysteem voor de inspectie, is daarbij voorzien dat de ingebruikname in minimaal twee stappen zal plaatsvinden. Dit stelt de IGJ i.o. in staat om alle relevante elementen van het nieuwe systeem te ervaren en zo eventuele kinderziekten op te sporen, zodat daarna de gehele organisatie op een verantwoorde wijze over kan gaan op de nieuwe informatievoorziening. Dit betekent dat het systeem eerst in gebruik zal worden genomen voor een deel van de werkprocessen van de front-Office. Vervolgens zal uiterlijk 31 december 2018 de gehele organisatie over gaan naar het nieuwe systeem.

Met betrekking tot het advies van het BIT, i.c. het inschakelen van een externe onafhankelijke partij ten behoeve van de kwaliteitsbewaking, maakt de inspectie zelf gebruik van de diensten van KPMG. Daarnaast zal in opdracht van de minister van VWS de Chief Information Officer (CIO) van VWS de voortgang van het project kritisch blijven volgen. Voor de kwaliteitsbewaking van alle producten van de leverancier voeren interne en externe partijen periodiek toetsingen uit, waarover ook aan de inspectie wordt gerapporteerd.

Overigens schetst het BIT het beeld dat de inspectie belangrijke ontwerpdocumenten te zeer op een hoog abstractieniveau heeft geformuleerd of dat deze te lang op zich lieten wachten. Het BIT noemt in dit verband het gegevensmodel, de autorisatiematrix, de beveiliging en de koppelingen. De inspectie vindt dat er geen enkel misverstand mag bestaan over het belang van genoemde onderwerpen voor het informatiesysteem: de inspectie wenst en moet voldoen aan alle geformuleerde eisen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. De Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst en de vereisten op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens zijn daarom bij de opdrachtverlening randvoorwaardelijk geweest voor de pakketkeuze.

Daarbij moeten de informatiebeveiliging en de bescherming van persoonsgegevens uiteindelijk ook geborgd zijn in de manier waarop de medewerkers in de praktijk werken met het systeem. Deze aspecten zijn zodoende onderdeel van de 'agile' aanpak die de inspectie volgt voor de inrichting van het systeem. Conform deze aanpak zijn medewerkers al in een vroeg stadium betrokken bij de inrichting van het systeem en wordt op meerdere momenten geverifieerd of het systeem daadwerkelijk tegemoet komt aan de behoeften en vereisten van de organisatie. Deze aanpak leidt ertoe dat bepaalde onderdelen pas na een aantal stappen gedetailleerd uitgewerkt worden. Door middel van kaders wordt gedurende de ontwikkeling van het systeem geborgd dat de uiteindelijke uitwerking voldoet aan alle (wettelijke) eisen, randvoorwaarden en uitgangspunten. In dit verband

is op 30 mei 2017 ook een Privacy Impact Analyse uitgevoerd.

5 Afspraken tussen de inspectie en DICTU over kosten en taakverdeling

Het BIT beveelt aan om afspraken met de Dienst ICT Uitvoering (DICTU), de leverancier van het nieuwe informatiesysteem, vast te leggen opdat onduidelijkheid op het gebied van kosten, taken en dienstverleningsniveau worden weggenomen.

De inspectie erkent het belang van duidelijkheid en overeenstemming op genoemde gebieden. Afgelopen maanden hebben de inspectie en DICTU daarom gewerkt aan de openstaande punten op het vlak van kosten, taken en dienstverleningsniveau. Deze onderwerpen zijn vastgelegd in de Kaderovereenkomst IGJ i.o. en DICTU aangaande Zaak Gericht Werken Dienstverlening die nog in november 2017 ondertekend zal worden door beide partijen. Deze Kaderovereenkomst vervangt de eerder overeengekomen Intentieverklaring.

Met DICTU wordt periodiek op bestuurlijk niveau gesproken over de kwaliteit van de dienstverlening van het huidige ontwikkeltraject. Met het oog op het toekomstig beheer zijn het borgen van de vereiste kennis bij zowel DICTU als de inspectie en het verminderen van afhankelijkheid van externen eveneens onderwerp van gesprek.

6 Doorontwikkeling en communicatie daarover

Als derde bevinding constateert het BIT dat het traject van doorontwikkeling, dat voorzien is na de oplevering van het nieuwe informatiesysteem, nog nauwelijks is uitgewerkt en dat het niet heeft kunnen vaststellen dat voor deze doorontwikkeling voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Het BIT verbindt hieraan de aanbeveling om een roadmap op te stellen voor het vervolg, nadat duidelijk is welke functionaliteit wel en niet is opgenomen in de versie van het nieuwe informatiesysteem waarmee de inspectie in eerste instantie live gaat. Het BIT beveelt ook aan om hierover heel goed te communiceren naar de toekomstige gebruikers van het informatiesysteem met het oog op de juiste verwachtingen. Tot slot beveelt het BIT aan om te voorzien in toereikende financiële middelen om de gewenste doorontwikkeling mogelijk te maken.

Ook deze aanbevelingen onderschrijft de inspectie. Daartoe zal uiterlijk drie maanden voor de start van het gebruik van het nieuwe systeem een roadmap beschikbaar zijn die de doorontwikkeling van het systeem in de eerste twee jaar na de live gang beschrijft. Voor de uitvoering van deze doorontwikkeling is binnen de meerjarenbegroting van de inspectie inmiddels ruimte gecreëerd (2,5 miljoen euro per jaar). De inspectie zal tijdens de verdere uitvoering van het project met regelmaat toetsen of deze ruimte nog past bij de opgedane ervaringen en daar waar nodig extra budgettaire ruimte creëren. Tevens is vanaf juli 2017 gestart met het voorbereiden en inrichten van de toekomstige beheerorganisatie, zowel binnen de inspectie zelf als bij leverancier DICTU.

De inspectie sluit zich geheel aan bij het advies van het BIT om de toekomstige gebruikers van de inspectie goed te informeren over wat zij mogen verwachten van het informatiesysteem bij live gang en hoe de inspectie om zal gaan met wensen en nieuwe eisen (de doorontwikkeling). Dit vormt onmiskenbaar een belangrijke conditie voor het welslagen van de invoering van het nieuwe informatiesysteem.

7 Opvolging en sturing

Het BIT heeft met het oog op de succesvolle invoering van het nieuwe informatiesysteem drie belangrijke aanbevelingen gedaan. Zoals aangegeven neemt de inspectie deze adviezen ter harte en heeft de aanbevelingen in uitvoering genomen. Het monitoren van de opvolging van deze aanbevelingen en sturing geven aan de ingezette koers zijn belangrijke vervolgstappen. De inspectie heeft hiertoe de verantwoordelijkheid voor de realisatie van het informatiesysteem en voor de implementatie van het systeem belegd bij leden van het Managementteam van de inspectie. De eindverantwoordelijkheid berust bij de Inspecteur-Generaal.